

מהווי הרפת

לא מזמן שלח לנו החבר משולם סיקרון מקיבוץ משאבי־שדה צרור סיפורים מהווי הרפת של משקו. האוסף הנהדר הזה כולל סיפורים מרנינים ומאפיינים, כאלה שרבים מאתנו חווים אותם במשך שנות עבודתנו בענף. אך ייאמר לזכותו של משולם סיקרון, שטרח והעלה את החוויות מנבכי זכרוננו ורשם אותן בסגנונו המיוחד, המצליח לגרוף את הקורא ולשתפו בחוויה.

מצאנו לנכון לתת פומבי לסיפורים מהווי הרפת ולצורך זה נוצר המדור הזה. והיה ויש ביניכם מי שזוכר ו/או רשם סיפורים כאלה, נשמח לקבלם ולפרסמם מעל גבי "משק הבקר והחלב", בבוא העת. וגם זאת לדעת, סופם של כתבי־היד (גם אלה המודפסים במכונה) להישלח לארכיון ענף הרפת שביפעת. שם ישכנו כבוד ויהוו את גרעין הסיפור האנושי והחוויה האישית בעבודת הרפת. יגדילו לעשות כל אלה, שגם ימצאו תמונה או שתיים המתעדות את סיפורם.

העורך

"טנטורה"

משולם סיקרון, משאבי־שדה

קוצרים ומביאים עגלות עגלות של ירק. וכך, כהמשך של מסורת, שנה שנה נהגנו לצאת לסביבה הקרובה לחפש מקומות למרעה ולהוציא את הפרות לרעה. לפי זכרוננו, זה הלך די טוב.

כאן אני חוזר ל"טנטורה", שאת שמה קיבלה משום שניתנה למשק כמתנה ביום העליה על הקרקע מקיבוץ נחשולים־טנטורה. ביציאה למרעה טנטורה הלכה עם כל העדר, בהתאם למה שכיוונו. גם במרעה, אם היה טוב, היתה מצטרפת למקהלת הפרות בתלישת העשב ובליעתו. כך זה נמשך כשעתיים, אנחנו היינו תופסים עמדת תצפית, משגיחים על העדר ונהנים מהטבע, עד.. שלטנטורה היה העסק נמאס. היתה מפנה ראש לכיוון הבית, מסתכלת על הפרות, כאילו קוראת להן, מוציאה מין תקיעה עמוקה כקול שופר ביציאה למלחמה, ומתחילה לצעוד הביתה.

הרפתן, שהיה הרועה, היה מנסה למנוע אותה ולעצור בעדה, אפילו במכות, והיא מסתובבת

אני זוכר אותה אחרונה בין שלושים הפרות שהיו לנו אז. חשופה לרוחות הדרום־מערביות, לגשם ולקור, עמידה למחלות ולצרות המזומנות מידי הרפתנים, מלכה אמיתית של העדר. עברו שנים רבות מאז, עדר הפרות גדל והתחלף, אבל פרה שתהיה מוכרת על ידי כל הפרות כשליטה, תופעה כזאת לא חזרה. הכרתי אותה די מוקדם. עצם היותה אחרונה בשורה (או לפרות היה מקום קבוע) הבליט אותה, וכשהגענו אליה בחליבה, ידענו – זה סוף החליבה.

בימים ההם נהגנו להוציא את הפרות למרעה. קרה שבחורף ירד גשם טוב והואדיות כוסו ירק, היינו מוציאים את העדר לרעות. כל כמה ימים היינו משנים כיוון, וכך היינו מצליחים להוציא אותן למרעה במשך של כשלושה חודשים. לא ערכנו חישובים, האם העסק כדאי? האם ככה הפרות נותנות יותר חלב? מה ערכו המזין של המרעה? ועוד... היינו תחת רושם הסיפורים של הותיקים על שנת 1950, כשירד השלג באזור והירק בואדיות הגיע לגובה של מטר. החברה היו

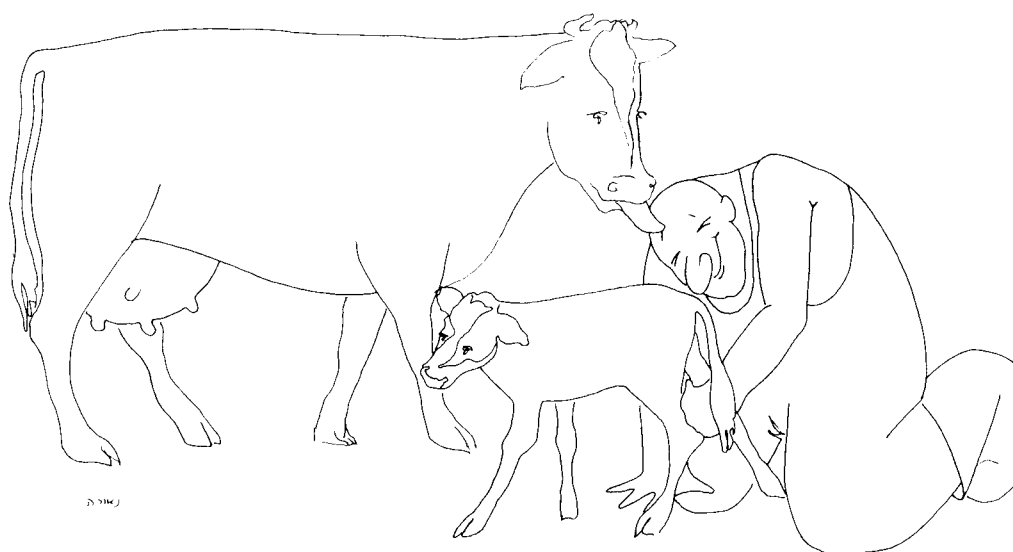
גועה. והקול שהיא מוציאה מיוחד, מתחנן, קורא... מאחר שזה חזר פעם ועוד פעם, והקול בא מכיוון הפרות היבשות, הלכתי לראות מה הסיבה. בחצר היבשות, אלה הפרות הקרובות להמלטה, כל הפרות רבצו והעלו גירה. אוכל היה! מים היו! פרה אחת עמדה בפני החצר עם זנבה מורם, והיא מוציאה את הקולות. הלכתי לאורך הגדר והתקרבתי אליה, מיד כשגילתה אותי הסתובבה, הפנתה לי את הצד האחורי כשהזנב מורם כאומרת: שים יד, עוזר לי. נכנסתי לחצר והחיליתי בודק את מצב ההמלטה ומיד התברר לי, שיש סיבוך. בלחץ הממליטה הופיעה רגל אחת, הראש היה במעבר, אך הרגל השנייה היתה מקופלת. כחצי שעה עבדתי בניסיון ליישר את הרגל השנייה עד הצלחתי. אחר כך, בעזרת מכשיר גם הוצאתי את העגל, הוא היה חי. טנטורה עמדה כל הזמן בשקט וניסתה לא להפריע לי לטפל בה. וכשהעגל יצא, הסתובבה, הוציאה נהמה, התקרבה אלי ובאופן בלתי צפוי נתנה לי לקיקה בפרצוף, רק אחר כך עברה לליקוק העגל. למחרת סיפרתי זאת לרפתנים ולפי המבטים הבנתי, שהם לא בדיוק מאמינים, אולי אפילו חושדים, שיש בסיפור הרבה ניפוח ומעט עובדות.

לרגע, מחפשת דרך אחרת, ושוב תקיעה ופריצה. לרוב לא היה עוזר לנו. היא היתה פורצת קדימה, ואחריה בצורה מפוזרת כל העדר.

אולם, את ההוכחה האמיתית להיותה מלכת העדר אפשר היה לקבל כשהפרות היו מגיעות הביתה. באמצע החצר היתה מוצבת שוקת גדולה מביטון, הפרות שהיו חוזרות צמאות היו מסתערות לחצר ולשוקת, אלא ששם היתה טנטורה, וכשהיא שותה, אף פרה לא היתה מעיזה לשתות. היא היתה שותה לאטה, בנחת, עד שרוותה, וגם אז היתה עוד מחכה ליד השוקת, דקה או שתיים וזוה. רק אז היה מתחיל הקרב האמיתי על המים, כשכל פרה דוחפת, לוחצת ומנסה לגמוע מים מהשוקת. טנטורה אז כבר היתה ישובה בפינתה, מעלה גירה, ומרחוק מסתכלת בכעין בוז על השאר המנסות להשיג מים.

היא פיתחה יחסי רעות רק עם רפתן אחד שהתמיד (במקרה זה הייתי אני). לא שהיתה קמה לכבודי, אפילו אם הבאתי לה חציר משובח. הסימן היחידי היה, שהיתה מרשה לי להתקרב אליה ואז היתה אוכלת מיד.

בין הפעמים היחידות שבהן היא ממש דיברה אלי היתה... באחד הלילות, אני שומע פרה

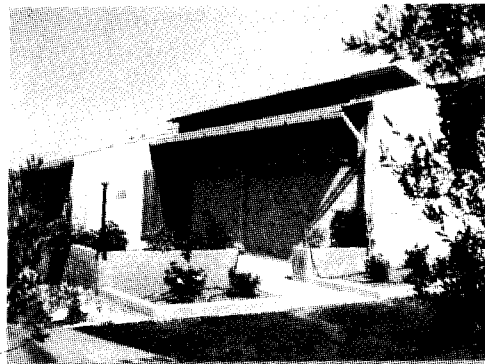
האחרון העלה אחד הרפתנים (באמת לא חשוב מי...) את הרעיון, למרוח אותה במרגרינה כדי שעורה יבהיק ויבריק, וכך גם ישלים את הרושם. נו, אז מרחנו חבילת מרגרינה שלמה עליה, ובחצר שלנו זה עשה רושם עולמי! אבל בקיבוץ סעד, בו התקיים המפגש והתערוכה, היה קצת אחרת.

המבכירות והפרות שהובאו נקשרו לשדרות עצים בצדי דרך עפר והרפתנים עברו וסקרו את המוצגות. בשטח היו רבים והיתה אוירה של חג וגם קצת עפר התרומם באויר, וכל מה שעלה לאויר והתקרב לטנטורה גם נדבק עליה. המרגרינה, שנתנה ברק כל כך יפה אצלנו, גרמה שבסעד נהפכה טנטורה לפרה הכי מאובקת בשטח. במקום להסתובב כמו כולם ולהתרשם מהתצוגה, התחלנו מחפשים סמרטוטים כדי לנקות אותה. הרבה לא הצלחנו ואם תביאו בחשבון, שבאותה שנה היו עודפי חלב ונזרקה הסיסמא: "הפרה אויב המדינה", ובכל מקום דיברו על הפניית המאמץ מחלב לבשר, הרי תבינו מדוע את המקום הראשון קיבלה פרה אחרת, בעלת אופי מעורב בשרני-חלבני, ולא שלנו... אנחנו בטוחים שהסיבה האמיתית היתה... המרגרינה.

ISRAEL CATTLE BREEDERS' ASSOCIATION

MUSEUM OF DAIRY FARMING

בראשית שנות השישים התקנאו המטפחים הדרומיים בצפוניים והחליטו לקיים מפגש רפתנים עם תערוכת מבכירות בנות פרים נבחנים, וכדי להוסיף צבע למפגש סוכם גם על בחירת מלכת היופי של הפרות.

כהכנה לאירוע עבר אז דני מ"השרות" במשקים כדי לחפש מועמדות לתחרות. אצלנו, הוצאנו לו את טנטורה, שהיתה אז כבר בת 10, ובסיכום תחלובותיה כבר עברה את 50.000 הליטרים. טנטורה יצאה בהליכה המלכותית שלה ודני פער את פיו: "יפיפה, עצומה, תכינו מקום לפרס ראשון". וכבר הוציא פנקס, רשם פרטים לעצמו, סיכם אתנו על שעה שבה תבוא המשאית לקחתה והזכיר לנו, שנכין אותה להופעה, נבריש וננקה ושלא נחלוב עד הסוף בבוקר שלפני, כדי שתעשה את הרושם הדרוש, ונסע.

מאותו יום ועד ליום התערוכה, הסתכלנו עליה בעיניים אחרות. כבר היינו שיכורים מהכבוד והתהילה שנזכה בזכותה. הרבה זמן השקענו במחשבה על צורת ההכנה שלה לנסיעה – קיצוץ וסירוק הזנב, שטיפה מידי יום ועוד... ביום הנסיעה הברשנו אותה טוב, שטפנו טוב והיא היתה מוכנה לדרך. ואז, כמעט ברגע

התאחדות מגדלי בקר בישראל

מוזיאון וארכיון רפת החלב בישראל

